

گزارش کوتاه

خصوصیات اکولوژیک ناقلین بیماری لیشمانیوز در شهرستان کلاله - استان گلستان سال ۸۶-۱۳۸۵

ایوب صوفی زاده*^۱، دکتر یاور رائی^۲، مهندس محمدرضا عباسی^۳، دکتر محمدعلی عشاقی^۴، دکتر رسول صلاحی^۵، سینا رفیع زاده^۶، دکتر مهدی مجبلی^۷
۱- کارشناس ارشد حشره‌شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین، مرکز بهداشت شهرستان کلاله، دانشگاه علوم پزشکی گرگان، کلاله. ۲- استاد گروه حشره‌شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۳- کارشناس ارشد و مربی گروه حشره‌شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۴- دانشیار گروه حشره‌شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۵- پزشک عمومی، مرکز بهداشت شهرستان کلاله. ۶- کارشناس ارشد ژنتیک انسانی، طب اورژانس، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی. ۷- دانشیار گروه انگل‌شناسی دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی تهران.

چکیده

زمینه و هدف: بیماری لیشمانیوز یک بیماری ژئوتوپیک می‌باشد که به وسیله پشه‌خاکی به انسان منتقل می‌شود. این مطالعه به منظور بررسی برخی خصوصیات اکولوژیک ناقلین بیماری لیشمانیوز در شهرستان کلاله (استان گلستان) طی سال‌های ۸۶-۱۳۸۵ انجام شد.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی ۶ روستا با توجه به توزیع جغرافیایی روستاها و تعداد موارد مثبت بیماری در سال‌های گذشته انتخاب شدند. برای صید پشه‌خاکی از تله‌های چسبان استفاده شد. در هر روستا سه مکان انتخاب و در هر مکان ۲۰ عدد تله نصب گردید. کل نمونه‌های صید شده جمع‌آوری و برای تعیین گونه از کلیدهای تشخیص استفاده شد. همچنین تعداد موارد انسانی تایید شده مبتلا به لیشمانیوز به تفکیک ماه‌های سال ثبت گردید.

یافته‌ها: از ۱۶ آبادی تحت مطالعه در مجموع ۴۹۰۰ پشه‌خاکی تعیین گونه گردید و وجود ۱۲ گونه پشه‌خاکی مشخص شد. این گونه‌ها عبارت از *P. papatasi*، *P. mongolensis*، *P. caucasicus*، *P. caucasicus group*، *P. sergenti*، *P. alexandri*، *P. kazeroni*، *P. brevis*، *P. (adlerius) sp*، *S. sintoni*، *S. clydei* و *S. sogdiana* بودند. *P. papatasi* گونه غالب در اماکن داخلی (۶۱/۴ درصد) و *S. sintoni* گونه غالب در اماکن خارجی (۳۷/۷ درصد) بود. فعالیت فصلی پشه‌های خاکی از نیمه دوم اردیبهشت‌ماه شروع و در دهه اول آبان‌ماه خاتمه یافت. پشه‌های خاکی دارای دو پیک فعالیت در اواخر تیرماه و در نیمه شهریورماه بودند. پیک بیماری در انسان در نیمه دی‌ماه اتفاق افتاد. از میان گونه‌های یافت شده *P. brevis*، *P. kazeruni*، *P. (Adlerius) sp* و *S. sogdiana* برای اولین بار از این شهرستان گزارش گردید.

نتیجه‌گیری: بر طبق نتایج این مطالعه *P. papatasi* به عنوان گونه غالب پشه‌خاکی منطقه شناخته شد. پیک دوم فعالیت پشه‌خاکی از لحاظ انتقال بیماری مهم و دوره کمون بیماری ۴ ماه بود.

کلید واژه‌ها: لیشمانیوز، پشه‌خاکی، کلاله

* نویسنده مسئول: ایوب صوفی زاده، پست الکترونیکی: a_sofizadeh@yahoo.com

نشانی: استان گلستان، کلاله، مرکز بهداشت شهرستان کلاله، تلفن: ۰۱۷۴) ۴۲۲۰۷۳۰، نمابر: ۴۲۴۳۰۰۶

وصول مقاله: ۸۷/۳/۲۰، اصلاح نهایی: ۸۷/۱۲/۱۴، پذیرش مقاله: ۸۸/۲/۱۱